

WOSMUR
World Symposium of
Multidisciplinary Research

DÜMAS
Dünya Multidisipliner
Araştırmalar Sempozyumu

3. Uluslararası Akdeniz Sempozyumu

3. International Mediterranean Symposium

BİLDİRİ TAM METİNLERİ KİTABI

THE BOOK OF FULL TEXTS, Book 6

KİTAP 6

EDİTÖR

Prof. Dr. Durmuş Ali ARSLAN - Prof. Dr. Bekezhhan AKHAN
Nejat KEVSEROĞLU

Editör Yardımcıları

Gülten ARSLAN - Hüseyin Firat KAVIRAN

3. Uluslararası Akdeniz Sempozyumu
3. International Mediterranean Symposium

BİLDİRİ TAM METİNLERİ KİTABI

THE BOOK OF FULL TEXTS, Book 6

KİTAP 6

Editör:

Prof. Dr. Durmuş Ali ARSLAN - Prof. Dr. Bekezhan AKHAN
Prof. Dr. Galib SAYILOV

Editör Yardımcısı:

Gülten ARSLAN Hüseyin Fırat KAYIRAN

Kapak Tasarımı: Prof. Dr. D. Ali ARSLAN
Mizanpaj-Ofset Hazırlık: Prof. Dr. D. Ali ARSLAN

© D. Ali ARSLAN - Mer Ak Yayınları
2019 – Mersin

ISBN: 978-605-69921-0-0

D. Ali ARSLAN

Mer-Ak Mersin Akademi Yayınları

Adres: Çiftlikköy Mahallesi, 34. Cadde, Nisa 1 Evleri, No: 35, 6/12,
Yenişehir/MERSİN
Tel: 0532 270 81 45 / 0553 666 06 06

Not: Bölümlerin her türlü idari, akademik ve hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

[11]. Just, I., Huelsenbeck, S. C, Genth, H. (2010). Clostridium Botulinum C3 Exoenzyme: Rho-Inactivating Tool in Cell Biology and a Neurotrophic Agent. *Open Toxinology J*, 3: 19-23.

[12]. Narumiya, S., Morii, N., Sekine, A., Kozaki, S. (1990). ADP-ribosylation of the rho/rac gene products by botulinum ADP-ribosyltransferase: identity of the enzyme and effects on protein and cell functions. *J Physiol (Paris)*, 84(4): 267-272.

**AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI İLE İLGİLİ HİJYEN VE BESLENME
ALİŞKANLIKLARI**

Seçkin AKSU*

Ekrem ORAL**

Selda OKUYAZ***

Oya ÖGENLER****

ÖZET

Amaç: Toplum ağız ve diş sağlığının iyileştirilmesi için hijyen ve beslenme alışkanlıklarına yönelik farkındalığın artırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: 27-29 Eylül 2019 tarihleri arasında düzenlenen 4. Uluslararası Mersin Bilim Şenliği'nde yer alan 'Ağız ve diş sağlığının önemi ve bakımı' ve 'Ağız ve diş sağlığı için yararlı ve zararlı maddeler' atölyelerini ziyaret eden 180 katılımcı çalışmaya dahil edildi. Katılımcılardan oral hijyen alışkanlıkları, ağız ve diş sağlığı hakkındaki bilgilerinin kaynaklarının sorgulandığı 19 sorudan oluşan 'Ağız Hijyeni Farkındalık Derecesi ve Beslenme Alışkanlıkları Değerlendirme Formu' nu doldurmaları istendi. Elde edilen veriler IBM SPSS 21.0 (IBM, Somers, New York, NY) program paketi kullanılarak istatistiksel olarak analiz edildi. İstatistiksel anlamlılık için eşik değeri $p = 0,05$ olarak tanımlandı.

Bulgular: Çalışmamıza 135' i kadın, 45'i erkek olmak üzere 180 ebeveyn katılmıştır. Diş fırçalama sıklığı değerlendirildiğinde % 13.3' ünün günde ikiden fazla, % 58. 6' sının günde iki, % 21.5'inin günde bir, % 5' inin düzensiz fırçaladığı ve %1.7'sinin ise hiç fırçalama yapmadığı belirlenmiştir. Diş fırçalama yapanların % 97,2' si her fırçalamada diş macunu kullanmaktadır. Diş ipi kullanım sıklığı ise % 37.6 oranındadır. Ağız ve diş sağlığı için yararlı ve zararlı maddeler konusundaki bilgilerini % 54.7 oranında diş hekiminden edindiklerini belirtmişlerdir. Çocuk diş hekimleri tarafından uygulanan topikal flor konusunda katılımcıların % 45.3 oranında fikir sahibi olmadıkları, % 18' inin flor uygulamasına karşı olduğu ve flor hakkındaki bilgileri diş hekiminden edinmeyenlerin daha sıklıkla öğretmenlerden veya internet ve televizyon gibi medya araçlarından edindikleri gözlemlenmiştir.

---

* Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti ABD, dtseckinaksu@gmail.com

**Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ortodonti ABD, dt.ekremoral@gmail.com

***Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD, okuyazs@gmail.com

***Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik ABD, oyaogenler@gmail.com

Sonuç: Farklı yaş ve sosyoekonomik seviyedeki bireylerin ağız ve diş sağlığının geliştirilmesi için mevcut bilgilerinin değerlendirilmesinin önemi ortaya konulmuştur. Daha sağlıklı nesiller için ebeveynlerin ağız ve diş sağlığı ile ilgili bilgilerinin doğru kaynaklardaki bilgiler ile karşılaştırılmasının gerekliliği gösterilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ağız ve diş sağlığı, farkındalık, diş hekimi

Hygiene and Nutrition Habits Related to Oral and Dental Health

Seçkin AKSU*

Ekrem ORAL**

Selda OKUYAZ***

Oya ÖGENLER****

ABSTRACT

Aim: It is aimed to raise awareness of hygiene and nutrition habits in order to improve community oral and dental health.

Method: Workshops entitled 'Importance and care of oral and dental health' and 'Useful and harmful substances for oral and dental health' at the 4th International Mersin Science Festival held on 27-29 September 2019. 180 participants were included in the study. Participants were asked to complete the 'Oral Hygiene Awareness Rating and Nutritional Habits Assessment Form' which consisted of 19 questions about the actual sources of information about oral and dental health. Data were analyzed statistically using IBM SPSS 21.0 (IBM, Somers, New York, NY) software package. The threshold value for statistical significance was defined as $p = 0.05$.

Results: A total of 180 parents, 135 women, and 45 men participated in the study. 58.6% two days, 21.5% once daily, 5% irregular brushing and 1.7% never brushing. 97.2% of participants use toothpaste every time they brush. The frequency of flossing is 37.6%. 54.7% of the participants stated that their knowledge about the harmful and harmful substances related to oral and dental health was from the dentist. It was observed that 45.3% of the participants had no idea about the topical fluoride used by pediatric dentists, 18% were opposed to fluoride application and they obtained their knowledge about fluoride more often from teachers or media such as internet and television.

---

* Assist. Prof. Dr Mersin University, Faculty of Dentistry, Department of Pediatric Dentistry, dtseckinaksu@gmail.com

** Assist. Prof. Dr Mersin University, Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics, dt.ekremoral@gmail.com

*** Assist. Prof. Dr Mersin University, Faculty of Medicine, Department of History Of Medicine and Ethics, okuyazs@gmail.com

**** Assoc.Prof Dr. Mersin University, Faculty of Medicine, Department of History Of Medicine and Ethics, oyaogenler@gmail.com

Conclusion: The importance of evaluating the existing knowledge of individuals of different ages and socioeconomic levels in order to improve oral and dental health has been demonstrated. For the healthier generations, it has been shown that parents' current knowledge about oral and dental health should be compared with the information in the right sources.

Key Words: Oral and dental health, awareness, dentist

GİRİŞ

Ağız ve Diş Bakımının Önemi

Ağız ve diş bakımı, genel vücut sağlığımızı idame ettirebilmek için büyük öneme sahiptir. Vücudumuz için gerekli besinleri sağlıklı bir şekilde tüketebilmemiz için sağlıklı dişlere ve dişetlerine sahip olmamız gerekir (Gambhir, 2015). Ayrıca sağlıklı diş ve dişetleri sebebiyle kötü ağız kokusuna sahip olmak, çoğu kişinin sosyal hayatını olumsuz etkileyen bir faktördür (Bhat, 2016). Güzel bir gülümsemeye sahip olabilmek, daha sağlıklı bir şekilde beslenebilmek ve ferah bir ağız kokusuna sahip olabilmek için ağız ve diş bakımına gereken özen gösterilmelidir. Daha sağlıklı nesiller için toplumun her kesimine, özellikle ebeveynlere yönelik doğru kaynaklardan eğitim programlarının artırılması ve mevcut bilgilerin yeterliliğinin ve doğruluğunun değerlendirilip güncellenmesi gereklidir (Taner, 1984).

Çocukların ağız ve diş sağlıklarını geliştirmeleri ve oral hijyen alışkanlıklarını doğru şekilde edinmelerinde ailelerinin ağız bakımına verdikleri önem ve davranışları büyük bir rol oynamaktadır. Böylece gerekli ortam yaratılarak oral hijyen alışkanlıklarının kalıcılığı sağlanmaktadır (Karaağaç, 2018). Aynı zamanda diş sağlığının korunması ve sağlıklı bir ağız için beslenmeye de temizlik kadar önem verilmelidir (Sürücüoğlu, 1994). Ülkemizde genelde dişlerde hastalık oluştuğundan sonra tedavi süreci öne plana çıkmaktadır. Ancak ağız diş sağlığı hastalıkları ailelerin bilgi düzeyi artırılması ile önlebilir hastalıklar arasındadır. (Kıvrak, 2017) Bilginin elde edilmesinde diş hekimlerine ayrı bir görev düşmektedir.

Bu çalışmada, toplum ağız ve diş sağlığının iyileştirilmesi için oral hijyen ve beslenme alışkanlıklarına yönelik farkındalığın artırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Mersin’ de 27-29 Eylül 2019 tarihleri arasında TÜBİTAK-4007 programı tarafından desteklenen 4. Uluslararası Mersin Bilim Şenliği düzenlendi. Şenlik kapsamında ağız ve diş sağlığı ile ilgili ‘Ağız ve diş sağlığının önemi ve bakımı’ ve ‘Ağız ve diş sağlığı için yararlı ve zararlı maddeler’ isimli atölye standları kuruldu. Atölyeleri ziyaret eden 180 katılımcı çalışmaya dahil edildi. Çoğunluğunu çocuk ve ebeveynlerinin oluşturduğu katılımcılara doğru teknikle diş fırçalama, diş ipi kullanımı, dil temizliği, ağız ve diş sağlığı için yararlı ve zararlı maddeler hakkında çeşitli broşürler, maketler ve oyunlar aracılığıyla bilgilendirme yapılmadan önce mevcut oral hijyen alışkanlıkları, ağız ve diş sağlığı hakkındaki bilgileri ve kaynaklarının sorgulandığı 19 sorudan oluşan ‘Ağız Hijyeni Farkındalık Derecesi ve Beslenme Alışkanlıkları Değerlendirme Formu’ nu doldurmaları istendi. Elde edilen veriler IBM SPSS 21.0 (IBM, Somers, New York, NY) program paketi kullanılarak istatistiksel olarak analiz edildi. İstatistiksel anlamlılık için eşik değeri $p = 0,05$ olarak tanımlandı.

Bulgular

Çalışmaya 135’ i kadın, 45’ i erkek toplam 180 kişi katılmıştır. Öğrenim durumları değerlendirildiğinde % 0.6’ sı ilkokul, % 8.8’ i ortaokul ve % 23.2 si lise mezunu iken; % 41.4’ ünün lisans, %16’ sının yüksek lisans ve %8.8’ inin doktora eğitimi aldığı tespit edilmiştir. Diş fırçalama alışkanlıkları değerlendirildiğinde % 13.3’ ünün günde ikiden fazla, % 58.6’ sının günde iki defa, % 21.5’ inin günde bir defa fırçaladığı belirlenmiştir. Katılımcıların % 3’ ü dişlerini hiç fırçalamadığını ve % 5’ i ise fırçalama alışkanlığının düzensiz olduğunu söylemişlerdir. Katılımcıların % 97.2 çoğunluğu her fırçalamada macun kullandığını ve % 97.3’ ü daha önce diş fırçalama konusunda bilgilendirildiğini belirtmiştir. Katılımcıların %91,3’ü diş hekimine en az bir defa gitmiştir, % 60.8’ i diş fırçalama ile ilgili bilgilerini diş hekiminden edinmiştir. Diş hekimlerinden sonra en sıklıkla % 20 oranında öğretmenlerden bilgi edindikleri ortaya çıkmıştır.

Diş ipi kullanımı sorusuna katılımcıların sadece % 37.6’ sının ‘Evet’ yanıtını verdiği gözlenmiştir. Diş ipini kullanımının kim tarafından anlatıldığı sorgulandığında ise; % 30.9 diş hekimi, %2.8 öğretmen ve % 6.2 internet, televizyon, dergi gibi medya araçlarını kaynak göstermişlerdir. Katılımcıların % 58’ i diş ipi kullanımının kendilerine hiç anlatılmadığını belirtmişlerdir.

Ağız ve diş sağlığına yararlı ve zararlı maddeler ile ilgili % 83,4’ lük çoğunluk daha önce bilgilendirildiğini ve % 16.6 kadarı konuyla ilgili hiç bilgilendirilmediğini belirtmiştir. Bilgilendirmenin % 54.7 diş hekimi, % 7.2 öğretmen, % 6.6 internet, % 3.3 tıp doktoru tarafından gerçekleştiği ortaya konulmuştur. Ağız ve diş sağlığı için yararlı maddelere en sık % 11.6

oranında süt ve süt ürünleri; zararlı maddelere % 10.4 oranında asitli içecekler örnek gösterilmiştir.

Koruyucu topikal flor uygulama uygulaması hakkındaki görüşleri araştırıldığında katılımcıların % 50' sinin olumlu, % 37' sinin olumsuz ve % 13' ünün kararsız olduğu tespit edilmiştir. Flor hakkındaki mevcut bilgilerinin kaynağı olarak % 46 diş hekimi gösterilirken, bu oranı % 23 ile öğretmen, % 12 ile internet, % 7 ile televizyon, % 4 ile tıp doktoru ve % 4 ile dergi ve kitaplar izlemiştir. Diş hekimlerinden bilgi alınmasıyla flora karşı olumlu görüşler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$).

Tartışma

Ağız ve diş sağlığının bütünlüğünün bozulması, her dönem toplumun büyük kısmını etkileyen bir halk sağlığı problemidir (Akar Ç, 2014) (Koçanalı B, 2014). Diş çürüğü, dental plaktaki bakterilerin besin karbonhidratlarını fermente ederek ürettiği asitler tarafından diş dokularının lokalize yıkımıyla ortaya çıkan enfeksiyöz bir hastalıktır. Dental plağın ağız ortamından uzaklaştırılması için düzenli diş fırçalamaya, diş ipi veya ara yüz fırçalarının kullanılmasına ve dil sırtının rutin temizliğine önem vermek gerekir (Gökalp S, 2007). Diş fırçalamaya bebeklik döneminde ilk dişlerin çıkmasıyla beraber başlanması önerilir ve çocuğun motor becerilerinin tam olarak gelişmesinin beklendiği yaklaşık 9 yaşına kadar ebeveyn kontrolünde yapılması istenmektedir.

Doğru teknikle temizliğin yanı sıra doğru beslenmek de ağız sağlığının korunmasında öncelikli unsurdur (Verrips GH, 1993) (Sheiham A, 2005). Asitli içecekler ve karbonhidrat ağırlıklı diyet kısıtlanmalı, sert sebze ve kuruyemişlere ve özellikle kefir, yoğurt gibi protein içerikli süt ürünlerine, ağırlık verilmelidir. Günümüzde pek çok konuda önem kazanan prebiyotik ve probiyotikler, ağız ve diş sağlığına yararlı maddeler arasındadır (Moynihan PJ, 2016) (Chankanka O, 2011) (Magno, 2019).

Özellikle çocuk diş hekimleri arasında koruyucu ve durdurucu dental tedaviler büyük önem taşımaktadır. Çocuklar için koruyucu bakımı reddeden ebeveynler ise önemli bir halk sağlığı problemi oluşturabilmektedir. Çürük önlemek için kullanılan topikal flor uygulamaları toksik dozda flor içermemektedir ve güven vericidir. Diş hekimleri flor uygulamalarında gereken önlemleri alabilen bilgi ve beceriye sahiptirler. Diş hekimlerinin önerdiği uygun miktarlarda kullanılan topikal florun insan sağlığı üzerine herhangi bir yan etkisi bulunmamaktadır (Guideline on Fluoride Therapy American Academy of Pediatric Dentistry, 2014) (Kundu H, 2015).

Çalışmamızda ağız ve diş sağlığının korunması için büyük öneme sahip doğru bakım, beslenme ve koruyucu topikal flor uygulaması parametreleri hakkındaki bilgi düzeyi

araştırılmıştır. Değerlendirdiğimiz grup, 4. Uluslararası Mersin Bilim Şenliği' ne katılım gösteren ve eğitim düzeyi % 67.4 lise ve üzeri olan bireylerden oluşmaktadır. Doğru teknikle fırçalamanın dışında özellikle diş ipi kullanım oranının ve konu hakkındaki bilgilerinin yetersizliği göze çarpmaktadır. Ağız ve diş sağlığı için yararlı ve zararlı maddeler konusunda da mevcut bilgilerinin güçlendirilmesine ihtiyaç duyulduğu gözlemlenmiştir.

Koruyucu flor uygulamalarına olan tutum değerlendirildiğinde flora karşı olanların, uygulamaları onaylayanların ve kararsızların birbirine yakın oranlara sahip olduğu tespit edilmiştir. Mevcut bilgilerini diş hekimleri tarafından edinenler ile floru destekleyenler arasında ve karşıt görüştekiler ile öğretmen ve internet gibi iletişim araçlarını kaynak gösterenler arasında istatistiksel anlamlı bir ilişki gösterilmiştir ($p<0.05$). Dolayısıyla topluma yön veren meslek grupları olan öğretmenler ve tıp doktorlarının ağız ve diş sağlığı ile ilgili bilgilerinin, konunun uzmanları olan diş hekimleri tarafından, güncellenmesine yönelik çalışmaların artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir (Singh, 2017) (Aljanakh, 2016) (Shimpi, 2016). İnternet, televizyon, dergi ve gazetelerde bilgilerin toplumu yanıltmaksızın doğru kaynaklar gösterilerek sunulmasının önemi ortaya konulmuştur.

Bununla birlikte on katılımcıdan dokuzu diş hekimi ile karşılaşmasına rağmen katılımcıların üçte birinin flor konusunda olumsuz görüş bildirmesi, üçte ikisinin diş ipi ile ilgili bilgi almaması, beşte birinin yararlı maddeler konusunda hiçbilgi almaması diş hekimlerinin ağız diş sağlığı konusuyla ilgili başvuruları yeterince aydınlatmadığı konusunda uyarıcı olduğu söylenebilir. Çalışmamıza benzer şekilde diş hekimine başvurusu yüksek olan çalışmalar mevcuttur. (Ulusoy, 2012) Ağız ve diş sağlığı ile ilgili sorunlarda diş hekimine başvurunun artması bu konuya verilen önemin göstergesi olarak düşünülmektedir. (Ulusoy, 2012)

Ancak bu durum başvurunun tedavi edici hizmetler ile sınırlı olduğunu işaret edebilir. Bundan dolayı tedavi edici hizmetler kadar diş hekimlerinin koruyucu sağlık hizmetleri konusunda da duyarlı olması hem meslek etiği hem de halk sağlığı açısından önemlidir. (Kıvrak, 2017) Bu bağlamda toplumun ağız diş sağlığının korunması ve hastalıkların azaltılması diş hekimlerinin bu konuya yönelik sağlık eğitimini planlama ve uygulama yetkinliği ile gerçekleşebilir.

SONUÇ

Farklı yaş ve sosyoekonomik seviyedeki bireylerin ağız ve diş sağlığının geliştirilmesi için mevcut bilgilerinin değerlendirilmesi önemlidir. Daha sağlıklı nesiller için ebeveynlerin

eğitim düzeyleri yüksek olduğunda bile ağız ve diş sağlığı ile ilgili bilgilerinin doğru kaynaklardaki bilgiler ile karşılaştırılmasının gerekliliği gösterilmiştir.

Modern çağ ile birlikte her geçen gün, birçok değerli bilginin yanı sıra yanlış yönlendirmeye neden olan bilgi kirliliği de artmaktadır. Bir toplumun önde gelen güvenilir kaynakları olan öğretmenler ve tıp doktorlarının ve artık her alanda varlığını gösteren sosyal medya iletişim araçlarındaki bilgilerin konunun uzmanları tarafından şekillendirilmesi gerektiği ortaya konulmuştur. Farkındalık ve eğitici programların artırılmasına yönelik sadece teorik değil, hastaların günlük yaşantılarına yansımaları adına uygulamalı ve kalıcı ileri dönem çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

Akar, Ç. (2014). Türkiye’de Ağız-diş Sağlığı Hizmetlerinin Strateji Değerlendirmesi. Araştırma Dizisi 9. Ankara, *Türk Dişhekimleri Birliği Yayınları*, 170.

Aljanakh, M., Ammar, A.S., Asaad, J.M. (2016). Teachers’ knowledge about oral health and their interest in oral health education in Hail, Saudi Arabia. *International journal of health sciences*, 10.1, 87.

Ashley, P. (2001). Toothbrushing: Why, when and how? *Dental Update*, 28(1), 36–40.

Bhat, S., Afnan, A. (2016). Social stigma related to halitosis in Saudi and British population: A comparative study. *Journal of Dental Research and Review*, 3.2, 2016, 65.

Chankanka, O. (2011). Mixed dentition cavitated caries incidence and dietary intake frequencies. *Pediatr Dent*, 33(3), 233–40.

Gambhir, R.S. (2015). Primary care in dentistry-An untapped potential. *Journal of family medicine and primary care*, 4.1, 13.

Gökalp, S., Güçiz, B., Tekçiçek, M., Berberoğlu, A., Ünlüer, Ş. (2007), Erişkin ve yaşlılarda ağız-diş sağlığı profili. *Hacettepe Dişhekimliği Fakültesi Dergisi*, 31(4), 11-18.

Agency for Healthcare Research and Quality. Guideline on Fluoride Therapy American Academy of Pediatric Dentistry. (2014). 37(6), 176-9.

Karaağaç, E., Küçükeşmen, Ç. (2018). Çocukların ve ebeveynlerinin oral hijyen alışkanlık (OHA) düzeylerinin karşılaştırılması ve değerlendirilmesi. *SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi*. 25.1, 42-49.

Çongara Kıvrak, T., Mokhtarı, Tavana, A. (2017). Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinde Beslenme Alışkanlığı, Ağız Diş Sağlığı Tutum Ve Davranışları Ve Dmft İndeksinin Değerlendirilmesi. *A.Ü. Diş Hek. Fak. Derg.* 44(1) 1-7.

Koçanalı, B., Topaloğlu, A., Çoğulu, D. (2014). Çocuklarda diş çürüğüne neden olan faktörlerin incelenmesi. *The Journal of Pediatric Research*, 1(2), 76-9.

Kundu, H., Basavaraj, P., Singla, A., Gupta, R., Singh, K., Jain, S. (2015). Effect of fluoride in drinking water on children's intelligence in high and low fluoride areas of Delhi. *J Indian Assoc Public Health Dent*, 13, 116-121.

Maganur, Prabhadevi C. (2017). Knowledge, attitudes, and practices of school teachers toward oral health in Davangere, India. *International journal of clinical pediatric dentistry*, 10.1, 89.

Magno, M.B. (2019). The Effect of Dairy Probiotic Beverages on Oral Health. Milk-Based Beverages. *Woodhead Publishing*, 521-556.

Moynihan, P.J. (2016). Sugars and dental caries: evidence for setting a recommended threshold for intake. *Adv Nutr*, 7, 149-56.

Sheiham, A. (2005). Oral health, general health and quality of life. *Bulletin of the World Health Organization*, 83(9), 644.

Shimpi, N. (2016). Medical Providers' Oral health knowledgeability, attitudes, and practice behaviors: an opportunity for Interprofessional collaboration. *Journal of Evidence Based Dental Practice*, 16.1, 19-29.

Singh, P. (2017). Assessment of Knowledge and Attitude related to Oral Health among Government Primary School Teachers. *Journal of Advanced Medical and Dental Sciences Research*, 5.12, 4-7.

Sürücüoğlu, M., Kocadereli, İ. (1994). Beslenme Alışkanlıklarının Diş Sağlığı Üzerine Etkisi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 23.1, 37-50.

Taner, L., Abdülkadir, B., Özkarataş, N. (1984) Toplu Ağız Hijyen Eğitiminde Motivasyon Derecesinin Saptanması. *Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*, 4.1, 55-66.

Ulusoy,A., Yazıcı, İ., Önder, H., Özveren, N. (2012) Ondokuz Mayıs Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesine Başvuran Yüksek Çürük Riskine Sahip Çocuk Hastalarda Risk Faktörlerinin ve Çürük Durumunun Değerlendirilmesi Ondokuz Mayıs Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi13 (2), 13-20.

Verrips, G.H., Kalsbeek, H., Eijkman, M.A. (1993) Ethnicity and maternal education as risk indicators for dental caries, and the role of dental behavior. *Community Dentistry and Oral Epidemiology*, 21, 209-14.

